ÅRSREDOVISNING 2017

MEDECINS SANS FRONTIERES
LÄKARE UTAN GRÄNSER

Ett barn med lunginflammation tas om hand på akuten på Qayyarah-sjukhuset i Mosul, Irak.
BILD JAVIER RIUS TRIGUEROS/MSF

LÄKARE UTAN GRÄNSERS GRUNDPRINCIPER

Läkare Utan Gränser är en medicinsk, humanitär organisation som räddar liv och lindrar nöd. Vi är opartiska, neutrala och oberoende och gör våra insatser där vi behövs mest. Vi är snabbt på plats i krissituationer, även när hindren är stora. Vi arbetar målmedvetet och berättar om vad vi ser.

Läkare Utan Gränser är en internationell, enskild, ideell organisation. De flesta av våra medlemmar är läkare och annan sjukvårdspersonal, men vi står öppna även för andra yrkesgrupper som kan vara till nytta i vårt arbete. Den som arbetar för oss förbinder sig att följa nedanstående principer:

1) Läkare Utan Gränser bistår befolkningsgrupper i nöd, människor drabbade av naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan samt offer för väpnade konflikter, utan åtskillnad med avseende på etnicitet, religion, politisk åsikt eller annan övertygelse.

2) Läkare Utan Gränser är neutrala och helt opartiska i sitt arbete och kräver, i överensstämmelse med universell medicinsk etik och rätten till humanitär hjälp, att få utöva sin verksamhet i fullständig frihet.

3) Läkare Utan Gränser förbinder sig att respektera sin professions etiska regler och att hålla sig fullständigt oberoende av alla makthavare samt alla politiska, ekonomiska och religiösa krafter.

4) Läkare Utan Gränsers volontärer är medvetna om de risker och faror deras uppdrag för med sig och kan inte kräva någon annan kompensation för sig själva eller sina förmånstagare än den som organisationen har möjlighet att ge dem.

Katrin Kisswani
ordförande

Mari Mörth
generalsekreterare

Under hösten 2017 svepte en våg av vrede över världen. Det började med rapporter om systematisk förföljelse och våldsattacker mot rohingyer i Myanmar och den desperata flykten över gränsen till Bangladesh. Kort därpå sände CNN en dokumentär från Libyen som visade människor som likt slavar såldes till högstbjudande på en auktion.

FÖR LÄKARE UTAN GRÄNSER var inget av detta några nyheter. Vi har funnits på plats länge i Myanmar, och även om vi på senare tid endast haft begränsat tillträde till Rakhine har vi med egna ögon sett de humanitära konsekvenserna av den diskriminering och det våld som rohingyerna utsätts för. En kartläggning som vi gjorde bland de överlevande i lägren i Bangladesh visade till exempel att minst 6 700 rohingyer dödats i Myanmar under en enda månad i höstas. Av dessa var minst 730 barn under fem år.

I LIBYEN HAR VI i flera år bevittnat hur situationen för flyktingar och migranter mer eller mindre urartat. Vi har sett hur EU:s politik för att stoppa människor som flyr över Medelhavet och tvinga tillbaka dem till Libyen lett till att antalet fångar i lägren ökat markant. Våra läkare och sjuksköterskor på plats berättar om tortyr, sexuellt våld och akut undernäring bland både barn och vuxna i lägren.

NÄR VI HAR KUNNAT har vi höjt rösten om det lidande som våra patienter vittnar om. Men det är en slak lina vi balanserar på. Att berätta vad vi ser och hör – samtidigt som vi förhandlar om tillträde till krishärdarna – är en stor utmaning.

PÅ VISSA HÅLL i Syrien, och även i Irak, mattades striderna av under 2017. Människor som flytt började återvända hem, bara för att finna sina hus i ruiner och gatorna fulla av minor och sprängladdningar. På andra håll intensifierades konflikterna, som i Sydsudan, Kongo-Kinshasa och Centralafrikanska republiken där vi efter flera allvarliga säkerhetsincidenter, bland annat ett väpnat rån, till slut tvingades avsluta vår verksamhet på sjukhuset i Bangassou. Även i Jemen, av FN utsedd till världens värsta humanitära kris, eskalerade situationen i samband med det omfattande kolerautbrottet som dränerade den lilla hälso- och sjukvård som fortfarande fungerade i detta land som drabbats så hårt av de senaste två årens intensiva krig.

DET INTRÄFFADE ÄVEN flera andra utbrott av smittsamma sjukdomar under året, som lungpest på Madagaskar och difteri i Jemen samt bland rohingya-flyktingarna i Bangladesh. Att difteri bröt ut där beror till stor del på att rohingyerna inte haft möjlighet att bli vaccinerade i Myanmar. Ännu en påminnelse om hur viktigt det är att alla barn får tillgång till det grundläggande vaccinationspaketet som skyddar mot flera av världens farligaste smittsamma sjukdomar, inte minst mässling.

MEN ÅRET INNEHÖLL också flera medicinska framgångar. Till exempel inledde vi en klinisk prövning i Uzbekistan, med syftet att ta fram en bättre och kortare behandling av läkemedelsresistent tuberkulos som förhoppningsvis kan rädda livet på hundratusentals människor. Vi lyckades också sluta ett avtal med en generisk tillverkare av läkemedel mot hepatit C. Avtalet innebär att vi nu betalar 120 USD för en 12-veckors behandling, jämfört med det tidigare priset på cirka 1 800 USD, vilket innebär att vi har möjlighet att vårda många fler.

AVSLUTNINGSVIS KAN vi konstatera att 2017 har varit ett intensivt och utmanande år. Men tack vare alla engagerade medarbetare runt om i världen och i Sverige, liksom alla fantastiska givare och andra som stödjer vårt arbete, har vi kunnat genomföra vårt uppdrag – att rädda liv och lindra nöd där vi behövs mest.

Hundratusentals rohingyer flydde under året från Myanmar och sökte skydd i Bangladesh.
BILD BERNAT ARMANGUE/AP PHOTO

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2017

För räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31
Styrelsen och generalsekreteraren för Läkare Utan Gränser, organisationsnummer 802017-2360, *avger härmed följande årsredovisning:*

LÄKARE UTAN GRÄNSER – EN INTERNATIONELL ORGANISATION

Läkare Utan Gränser, Médecins Sans Frontières (MSF), är en internationell oberoende medicinsk humanitär organisation som räddar liv och lindrar nöd där vi behövs mest. I närmare 50 år har vi bistått med medicinsk katastrofhjälp till människor som drabbats av väpnade konflikter, kriser, epidemier och naturkatastrofer, samt till befolkningsgrupper som saknar sjukvård på grund av social eller geografisk isolering, oavsett politisk åsikt, religion eller etnisk tillhörighet.

Läkare Utan Gränser är en ideell förening som består av 24 nationella och regionala enheter. Fem av dessa enheter, Frankrike, Belgien, Holland, Spanien och Schweiz, är så kallade operativa sektioner. Det är härifrån våra projekt drivs; här beslutas när, var och vilka insatser som är nödvändiga.

Läkare Utan Gränser bedriver årligen omkring 400 projekt i mellan 60 och 70 länder runt om i världen. Organisationen har mer än 35 000 anställda, varav majoriteten är lokalt anställd personal i våra fältprojekt och vi genomför årligen bland annat omkring 10 miljoner öppenvårdsbehandlingar. Läkare Utan Gränser omsätter årligen mer än en miljard euro och har mer än 6 miljoner privata givare världen över. Mer än 95 procent av Läkare Utan Gränsers intäkter är privata gåvor och det är tack vare den stora andelen privata gåvor som vi kan bibehålla vårt oberoende och vår handlingsfrihet.

På vår hemsida finns Läkare Utan Gränsers internationella aktivitetsrapporter och årsredovisningar: https://lakareutangranser.se/om-oss/ekonomi

LÄKARE UTAN GRÄNSER I SVERIGE

Svenska Läkare Utan Gränser bidrar till Läkare Utan Gränsers verksamhet i fält genom att rekrytera och ta hand om personal till fältprojekten, samla in pengar och genom påverkans- och kommunikationsarbete berätta om situationen för de människor vi möter i fältprojekten. För att stärka verksamheten i fält så har den svenska sektionen också en enhet som genomför utvärderingar och en enhet som arbetar med innovation.

En kvinna ombord på fartyget Aquarius vårdas för svåra brännskador. Läkare Utan Gränser fortsatte under året det livräddande arbetet på Medelhavet. BILD FEDERICO SCOPPA

Medelantalet anställda på svenska Läkare Utan Gränsers kontor var under året 88. Totalt har även 108 personer arbetat ideellt för organisationen på kontoret i Stockholm, motsvarande cirka 6 heltidstjänster.

Utöver verksamheten i Sverige fortsatte vi under 2017 att rekrytera och skicka finländska fältarbetare till uppdrag i fält. Vi arbetade med proaktiv kommunikation i Finland för att öka kännedomen om Läkare Utan Gränser och fortsatte även vårt arbete med att se över möjligheterna att starta insamlingsverksamhet i Finland.

På vår hemsida publiceras årligen en effektrapport, med syfte att visa vilken nytta organisationen gör: https://lakareutangranser.se/om-oss/ekonomi

2017 I KORTHET

• Totalt uppgick svenska Läkare Utan Gränsers intäkter till 618 miljoner kronor. Hela beloppet var insamlade medel/gåvor från allmänheten och företag.

• Sedan 2017 tar Läkare Utan Gränser inte längre emot medel från EU:s institutioner och medlemsländer inklusive deras biståndsorgan såsom Sida. Under året avslutade vi vårt formella samarbete som humanitär strategisk partner till Sida.

• Totalt hade svenska Läkare Utan Gränser 121 fältarbetare, varav 56 procent var medicinsk personal, ute på sammanlagt 165 uppdrag i 38 olika länder. Under 2017 rekryterade vi 40 nya fältarbetare.

• Påverkansarbetet i Sverige fokuserade bland annat på EU:s migrations- och flyktingpolitik, attacker mot sjukvårdsinrättningar, tillgång till vaccin och mediciner samt situationen i Libyen, Syrien, Jemen och Myanmar. Ett annat fokus var påverkansarbete i samband med vårt projekt i Götene, Skaraborgs län, där vi arbetat för att förbättra tillgången till vård och psykosocialt stöd för asylsökande.

• Svenska Läkare Utan Gränsers kommunikationsarbete fokuserade bland annat på migration och våra sök- och räddningsinsatser på Medelhavet. Andra frågor som vi uppmärksammade var hur krig och våld påverkar civilbefolkningen i Irak, kolerautbrottet i Jemen samt situationen för rohingyerna i Myanmar och Bangladesh.

• För att utveckla och förbättra verksamheten i fält arbetade vår innovationsenhet med totalt tio olika uppdrag under året, däribland telekirurgi, sterilisering av medicinsk utrustning (autoklav) och vakuumassisterad sårbehandling.

• Under året genomförde utvärderingsenheten totalt 18 utvärderingar och andra interna reflektions- och lärprocesser. De innefattade allt från utvärdering av Läkare Utan Gränsers katastrofinsatser (Syrien, Haiti och Guinea) till processer kring personalhantering.

Här följer ett sammandrag av aktiviteterna under 2017:

REKRYTERING OCH UTBILDNING AV FÄLTARBETARE

Varje år reser över 3 000 internationella fältarbetare ut för att tillsammans med cirka 32 000 lokalt anställda bistå människor i nöd i över 60 länder. Under 2017 skickades 121 av dem från Sverige.

Totalt var dessa 121 fältarbetare ute på sammanlagt 165 uppdrag i fält, vilket är något lägre än förra året. Uppdragen genomfördes i totalt 38 länder, varav mer än hälften av uppdragen var förlagda i följande länder: Irak, Sydsudan, Kongo-Kinshasa, Etiopien, Afghanistan, Nigeria och Bangladesh.

Fördelningen mellan olika yrkeskategorier var: 56 procent medicinsk personal (läkare, sjuksköterskor, barnmorskor, psykologer och biomedicinska analytiker) och 44 procent icke-medicinsk personal (logistiker, vatten- och sanitetsexperter, ekonomer, personaladministratörer, kulturmedlare och tolkar).

Under 2017 rekryterade vi 40 nya fältarbetare. Vi organiserade ett flertal introduktionskurser och utbildningar, bland annat genomförde vi tre förberedande utbildningar för antagna fältarbetare i Stockholm.

Utöver de 165 fältuppdragen stöttade medarbetare på det svenska kontoret även våra fältprojekt runt om i världen genom kortare uppdrag, med huvudfokus på operativt stöd och utvärdering av projekt.

Under 2017 arrangerade svenska Läkare Utan Gränser tillsammans med andra sektioner inom Läkare Utan Gränser för andra året i rad en pediatrikkonferens. Under den två dagar långa konferensen i Dakar, Senegal, samlades sjukvårdspersonal, politiker och forskare för att diskutera hur barnsjukvård kan förbättras i de resurssvaga områden där vi arbetar. Denna konferens är ett initiativ från Läkare Utan Gränsers internationella arbetsgrupp för barnsjukvård. Den första pediatrikkonferensen hölls i Stockholm 2016 på Karolinska Universitetssjukhuset. 2019 kommer konferensen återigen att hållas i Sverige.

INSAMLING

PRIVATA GÅVOR OCH BIDRAG

Under 2017 samlade svenska Läkare Utan Gränser in 618 miljoner kronor från allmänheten och företag. Det var 105 miljoner kronor mindre än föregående år, men mer än vad vi hade satt som mål för året. Minskningen beror framförallt på en minskning av gåvor från stiftelser då vi under 2016 erhöll en stor gåva på 130 miljoner kronor från Akelius Foundation. Under 2017 bidrog totalt över 280 000 givare till vårt arbete, jämfört med 290 000 året innan.

Vårt mål är att samla in gåvor som inte är öronmärkta till ett specifikt projekt eller ändamål. Det gör att vi har friheten att själva avgöra var och hur medlen ska användas, baserat på vilka behov som finns där vi är verksamma. Dessutom betyder icke öronmärkta gåvor minskade administrativa kostnader och att mer pengar kan gå till våra insatser runt om i världen.

En stabil och förutsägbar inkomst är en förutsättning för att vi ska kunna planera och genomföra vår verksamhet i fält. Grundpelaren i detta är alla våra månadsgivare som tack vare sitt månadsgivande bidrar

VARIFRÅN KOMMER PENGARNA?

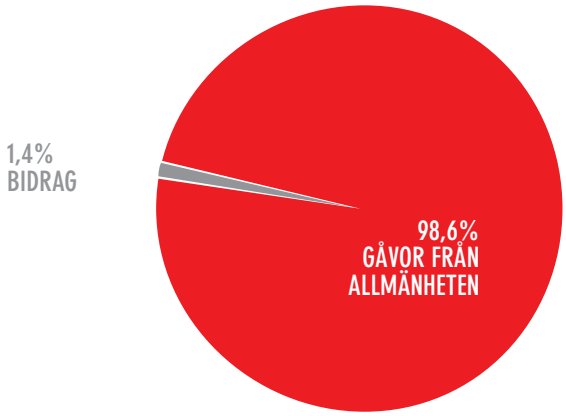

HUR ANVÄNDS PENGARNA?

Fördelning av totala kostnader

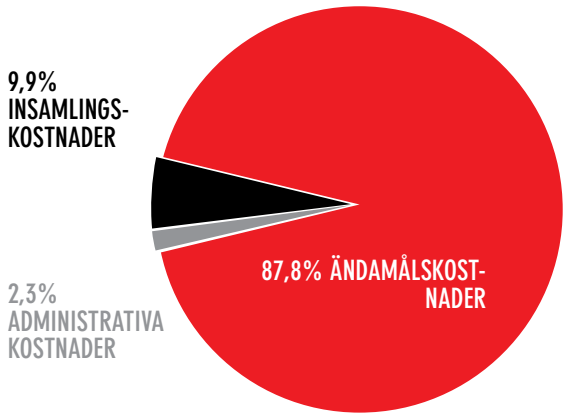

till just stabilitet och förutsägbarhet, och även till minskade administrativa kostnader. Under 2017 bidrog 126 000 månadsgivare (2016: 120 000) med sammanlagt mer än 200 miljoner kronor (2016: 190 mkr).

Gåvor genom insamlingsbrev där fältarbetare delar med sig av sina upplevelser och möten med patienter genererade över 70 miljoner kronor (2016: 73 mkr).

Minnes- och högtidsgåvor inbringade 37 miljoner kronor, vilket är på samma nivå som föregående år. Intäkterna från testamenten ökade med mer än 40 procent jämfört med föregående år och uppgick till 182,5 miljoner kronor (2016: 129 mkr).

Gåvor via våra digitala insamlingskanaler resulterade i över 36 miljoner kronor (2016: 36 mkr). Postkodlotteriet bidrog med 40 miljoner kronor (2016: 25 mkr) i årligt basstöd och Radiohjälpen stöttade oss med totalt 4 miljoner kronor (2016: 1 mkr). Gåvor från företag minskade jämfört med föregående år och uppgick till totalt 29,6 miljoner kronor 2017 (2016: 54,8 mkr).

De insamlade medlen har under året använts i Läkare Utan Gränsers projekt runt om i världen. De fem länder som svenska Läkare Utan Gränser bidrog med mest pengar till under året var: Afghanistan, Pakistan, Libanon, Haiti och Kongo-Kinshasa. För mer information om hur de insamlade medlen användes 2017, se not 1 och 7.2 på sidorna 19 och 21–22.

GÅVOR OCH BIDRAG SAMT KOSTNADER FÖR INSAMLING OCH ADMINISTRATION DE SENASTE 5 ÅREN

Skillnaden går till det ideella ändamålet

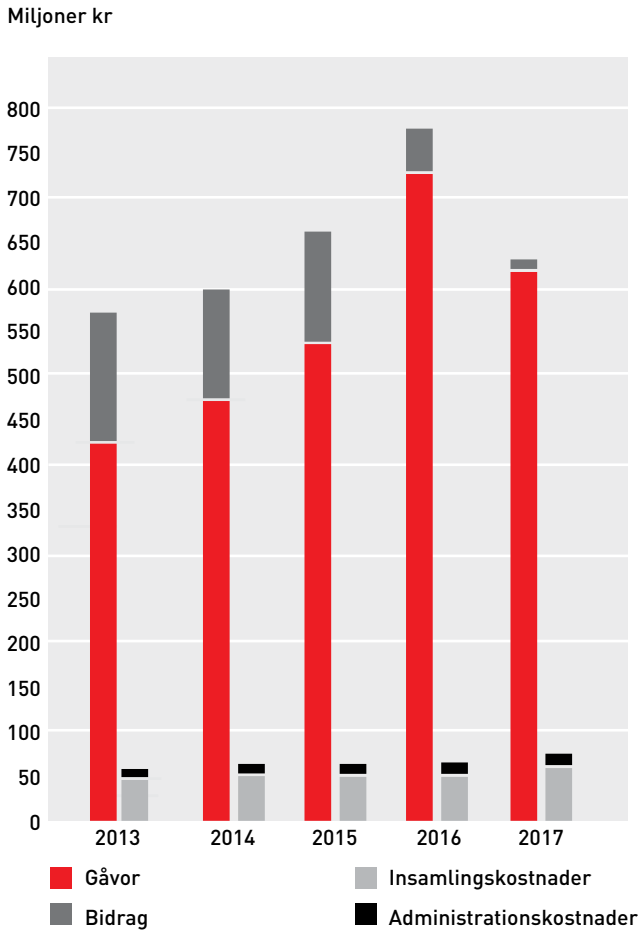

INSTITUTIONELL INSAMLING

Sedan 2017 tar inte Läkare Utan Gränser emot medel från EU:s institutioner och medlemsländer inklusive dess biståndsorgan, såsom Sida. Det är en reaktion på EU:s omänskliga flyktingpolitik och användandet av humanitärt bistånd för att hålla flyktingar borta. Av den anledningen ansökte vi inte om nya humanitära medel från Sida för 2017. Under året har vi fokuserat på att på bästa möjliga sätt avsluta vårt formella samarbete som strategisk partner till Sida samt säkerställa en bra avveckling av enheten för institutionell insamling.

Bakhita Mongu har kommit in till sjukhuset i Aweil, Sydsudan, med sonen Bless, sju månader, som har malaria. BILD PETER BAUZA

Trots att vi inte längre tar emot humanitära medel från Sida har vi haft, och har som ambition att även i framtiden ha en fortsatt bra dialog om viktiga medicinska och humanitära frågor.

BÄRA VITTNESMÅL – KOMMUNIKATION OCH PÅVERKAN

En av våra uppgifter är att bära vittnesmål – att höja rösten om de övergrepp och missförhållanden vi bevittnar i fält och vara en katalysator för förändring. Det gör vi bland annat genom press- och informationsarbete, påverkansarbete och kampanjer.

KOMMUNIKATION
Vårt kommunikationsarbete syftar till att öka kunskapen om humanitära kriser bland allmänhet och beslutsfattare för att få till stånd en förändring. Vi vill belysa situationen både i de kriser som uppmärksammas i media och de som är mindre kända.

En fortsatt viktig fråga under 2017 var migration. Den allmänna inställningen till sök- och räddningsinsatser på Medelhavet blev alltmer kritisk under året, vilket ledde till många frågor och ett aktivt informationsarbete kring situationen på Medelhavet och våra insatser där. En annan stor fråga, både för oss och för svenska medier, var situationen i fånglägren i Libyen där Läkare Utan Gränser var en av få internationella organisationer på plats.

Vi fortsatte att rapportera om hur krig och våld påverkar den redan sårbara civilbefolkningen i Irak samt uppmärksammade situationen i Jemen, ett land som drabbats hårt av krig och förstörelse. Under året inträffade ett stort kolerautbrott som satte enorm press på landets redan svaga sjukvårdssystem. Situationen för folkgruppen rohingya, som utsätts för förföljelse och våld i Myanmar och som i hundratusental flydde till Bangladesh, utgjorde en stor del av vår rapportering under hösten.

Vi fortsatte arbetet med att nå ut med information

Mödrar och barn väntar utanför den pediatriska mottagningen på Ahmad Shah-Baba-sjukhuset i Kabul, Afghanistan. BILD ANDREW QUILTY/OCULI

om vårt arbete i fält via sociala medier. I slutet av året hade vi mer än 390 000 följare på Facebook, 9 000 på Instagram och 12 000 på Twitter. Video är det mest populära innehållet på internet och genom att använda oss av videoklipp försöker vi ge våra följare och givare en levande inblick i vårt arbete.

Under året publicerades fyra debattartiklar i de största tidningarna. De ämnen som togs upp var situationen för flyktingar och migranter som hålls fångna i Libyen, en uppmaning till EU och Sverige att införa humanare migrations- och flyktingpolitik samt de katastrofala konsekvenserna av den långvariga konflikten i Jemen.

PÅVERKANSARBETE

Under 2017 försämrades situationen i flera pågående humanitära kriser. Frågor som vi lyfte med den svenska regeringen och andra beslutsfattare var bland annat kolerautbrottet och blockeringen av humanitärt bistånd till Jemen samt humanitärt tillträde i Syrien.

2017 var ett dramatiskt år för vår verksamhet vid Europas gränser. Våra räddningsbåtar på Medelhavet har fortsatt att rädda människor ur vågorna efter att de har riskerat sina liv för att undkomma våldet i Libyen. Våra team i Libyen har vittnat om svåra humanitära förhållanden, våld och en omfattande exploatering i de fångläger där flyktingar och migranter hålls. EU:s migrations- och flyktingpolitik, som fokuserar på att stoppa flyktingar och migranter från att komma till Europa, leder till stort mänskligt lidande vilket vi vid upprepade tillfällen tagit upp med svenska beslutsfattare.

Ett annat problem som vi lyfte vid flera möten med beslutsfattare och andra organisationer i Sverige var den minskade kapaciteten att agera vid katastrofinsatser och den ökade frånvaron av humanitära aktörer i konfliktzoner som till exempel Jemen, Kongo-Kinshasa och Nigeria.

Ett annat fokus har varit skydd av sjukvård i väpnade konflikter, med målet att stoppa attacker på vårdinrättningar i humanitära kriser. Detta har vi bland annat gjort genom att engagera oss i en arbetsgrupp

om skydd av sjukvård som är tillsatt på initiativ av den svenska regeringens ”International Law and Disarmament delegation”.

2017 var det första året av Sveriges tvåårsperiod som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd. Medlemskapet har lett till ökat fokus på humanitära kriser i samband med konflikter, något som vi haft möjlighet att ta upp på bilaterala möten med UD.

Inom ramen för Läkare Utan Gränsers Access-kampanj har fokus varit att förespråka lägre priser och bättre anpassade vacciner. Då höga prisnivåer hindrar behövande från att få tillgång till det livsviktiga nya läkemedlet mot Hepatit C (sofosbuvir) tog vi, tillsammans med Läkare i Världen och andra organisationer i 17 länder, strid mot företaget Gileads patent på sofosbuvir i Europa genom att lämna in en invändning till europeiska patentverket.

Mellan augusti 2016 och augusti 2017 drev Läkare Utan Gränser ett projekt för att främja psykisk hälsa hos asylsökande i Götene, Skaraborgs län. Syftet med projektet har varit att se hur en modell som Läkare Utan Gränser använder sig av i andra länder kan fungera i Sverige och sedan sprida nya arbetssätt inom tidig identifikation och psykosocialt stöd till andra utövare. Frågan om tillgång till vård och psykosocialt stöd för denna grupp har tagits upp med beslutsfattare på olika nivåer.

OPERATIVT STÖD

För att på olika sätt stärka verksamheten i fält och bidra till ökad kvalitet och effektivitet har Läkare Utan Gränser en innovationsenhet och en utvärderingsenhet baserade på vårt kontor i Stockholm.

INNOVATION

För att kunna anpassa oss till utmaningar i en föränderlig värld och samtidigt förbättra vårt medicinska humanitära arbete är det viktigt att vi är innovativa och ständigt förnyar oss. Innovationsenheten hjälper alla våra operativa sektioner att utveckla hållbara lösningar för nya samt återkommande utmaningar och problem som vi möter i fält och vidare inom organisationen.

För att göra detta appliceras en systematisk ansats kring innovation som drivkraft för kontinuerlig förbättring. Enheten har bland annat utvecklat en metod som baseras på co-creation, det vill säga att bygga en bro mellan olika intressenter, både inom och utanför Läkare Utan Gränser. Denna metodik har visat sig vara effektiv inte bara vid hantering av konkreta utmaningar och problem i fält, inom områden som exempelvis biomedicinsk utrustning och medicinska IT-system, utan även till exempel kring hur man hanterar etiska principer, hur man inkluderar innovation i beslutsprocesser samt hur man utvärderar pågående innovationsaktiviteter.

Under 2017 arbetade enheten med totalt tio uppdrag, varav flera nu har nått genomförandefasen. I vårt projekt på Haiti testades till exempel den autoklav (en ångsteriliseringsmaskin som är central för kirurgiska aktiviteter) som enheten tillsammans med olika partner har utvecklat för de svåra förhållanden vi arbetar i. I Bangladesh testades köldkodsindikationer för vaccin som ska säkerställa att vaccinet i miljöer där tillgången till elektricitet är osäker har hållits kallt och att kvaliteten på vaccinet kan garanteras hela vägen fram till vaccinationstillfället.

På väg till Ndinguiri i Centralafrikanska republiken.
BILD CATERINA SCHNEIDER-KING/MSF

UTVÄRDERING

Utvärderingsenheten vid det svenska kontoret är en del av Läkare Utan Gränsers internationella utvärderingsgrupp. Denna består av tre oberoende enheter i Wien, Paris och Stockholm, som arbetar med utvärderingar av våra medicinska humanitära insatser världen över. Enheterna arbetar även med andra initiativ för interna reflektions- och lärandeprocesser.

Det övergripande syftet med utvärderingsenheten är att genom utvärderingar av våra insatser öka det organisatoriska lärandet och utveckla verksamheten. Under året genomförde enheten totalt 18 utvärderingar och andra lärandeprocesser. Dessa innefattar allt från att utvärdera katastrofinsatser (Syrien, Haiti och Guinea), till operativa ledningsaspekter och processer kring personalhantering.

EN MEDLEMSORGANISATION

Som ideell förening är Läkare Utan Gränser beroende av att våra medlemmar deltar i medlemsaktiviteterna och bidrar till att stärka organisationens medicinska identitet. För att kunna bli medlem i Läkare Utan

Nigeria drabbades under 2017 av det största utbrottet av hjärnhinneinflammation på nästan tio år. På sjukhuset i Sokoto vårdade Läkare Utan Gränser hundratals patienter, de flesta mellan fem och 20 år gamla.

BILD FABRICE CATERINI/INEDIZ

Vaccinering mot hjärnhinneinflammation i Damaturu, Nigeria.
BILD IGOR BARBERO/MSF

Gränser krävs att man har arbetat ett visst antal månader som fältarbetare/kontorsanställd eller kontorsvolontär för Läkare Utan Gränser. Medlemskapet regleras i föreningens stadgar.

Vid slutet av 2017 uppgick antalet aktiva medlemmar (dvs. som betalt sin medlemsavgift) till 418 och dessa består av fältarbetare (mer än 75 procent av medlemmarna), kontorsanställd personal samt volontärer. Omkring 60 procent av alla våra medlemmar har medicinsk bakgrund.

Vår ambition är att ha engagerade medlemmar. Alla aktiva medlemmar har rätt att rösta på årsmötet, antingen personligen eller genom fullmakt. Vid årsmötet kan medlemmar lägga fram motioner. Medlemmarna har även möjlighet att delta i föreningskvällar samt i internationella föreningsevenemang. Att hålla medlemmar informerade om kommande aktiviteter, debatter och operativa uppdateringar är en prioritet. Under 2017 producerades sju nyhetsbrev. Regelbundna email-uppdateringar samt uppdateringar på Facebook gör att medlemmarna kan hålla sig välinformerade om föreningsaktiviteterna, både i Sverige och inom rörelsen.

FÖRENINGSKVÄLLAR
Flertalet föreningskvällar arrangerades under 2017:

- *MSF Antibiotic Resistance Day* (heldagskonferens), 4 februari
- *Accountability to Beneficiaries*, 6 mars
- *Fear as a driver within global health: the Ebola experience*, 24 april
- *MSF Sweden's Strategy*, 13 september
- *Our operations in Mosul*, 4 oktober
- *Life on Hold: the Götene project*, 19 december

LÄKARE UTAN GRÄNSERS ÅRSMÖTE
Den 19–20 maj höll Läkare Utan Gränser årsmöte i Stockholm. Antalet deltagare, inklusive deltagare från den norska föreningen och inbjudna gäster, uppgick till fler än 200. Av dessa var 114 röstande svenska medlemmar. Under årsmötet godkändes ändringar i stadgarna samt riktlinjer för valberedningen. Två motioner godkändes (relaterade till beteende och förebyggande av maktmissbruk) och en motion om förårsmöte avvisades. Debatterna under årsmötet handlade om tillväxt, humanitär etik och sexuella trakasserier.

ANDRA MEDLEMSAKTIVITETER UNDER ÅRET
Internationellt deltog medlemmar från Sverige bland annat i följande aktiviteter: OCB:s (Läkare Utan Gränsers operativa center i Bryssel) årsmöte, OCA:s (Läkare Utan Gränsers operativa center i Amsterdam) medlemsevent i Amsterdam, PowWow (årlig sammankomst för de svenska, norska och danska föreningarna) i Norge, fältdebatter i Italien, Kongo-Kinshasa och Centralafrikanska republiken, Humanitarian Congress i Berlin, Scientific Days i London och pediatrikkonferensen i Dakar.

LÄKARE UTAN GRÄNSERS STYRELSE

Styrelsen sammanträdde vid 15 tillfällen under 2017. I april utförde styrelsen en utvärdering av det egna arbetet, och under hösten genomgick styrelsen styrelseutbildning. Under året tog styrelsen och ledningen fram en ny strategi för Läkare Utan Gränser som avser perioden 2018–2021. Styrelsen arbetade även tillsammans med ledningen inom ramen för fyra strategiska plattformar (Operativt Stöd, Rekrytering, Finans & Insamling och Kommunikation). Internationellt representeras den svenska sektionen av vår ordförande i styrelsen för Läkare Utan Gränsers operativa center i Bryssel, OCB, och vi har även en styrelserepresentant i styrelsen för det operativa centret i Amsterdam, OCA. Vidare är både ordförande och en medlem från den svenska föreningen representanter i det internationella årsmötet. Under 2017 valdes en av våra styrelsemedlemmar in i Läkare Utan Gränsers internationella styrelse.

Styrelsen sammansättning efter årsmötet 2017:

Ordförande: Katrin Kisswani, sjuksköterska

Vice ordförande: Sophie Graner, läkare

Sekreterare: Anna Bergström, verksamhetschef

Kassör: Andreas Häggström (suppleant), ekonom

Ordinarie ledamöter: Luis Encinas, sjuksköterska, Mikael Mangold, hygienspecialist, Lina Gustin, barnmorska, Ingrid Maria Johansen, programansvarig, Jessica Svefors, läkare, Adam Thomas, områdeschef

Suppleant: Karin Fischer Liddle, sjuksköterska

Förhållandena i de libyska interneringslägren är fruktansvärda. Läkare Utan Gränser bistod under året med sjukvård i flera läger och kunde med egna ögon bevittna de totalt inhumana villkoren. BILD GUILLAUME BINET/MYOP, TRIPOLI

Valberedning från maj 2017: Jon Gunnarsson Ruthman, Sara Hjalmarsson, Monika Kullberg och Helena Nordenstedt

Revisor: Pernilla Varverud (Grant Thornton)

Ställföreträdande revisor: Susanna Johansson (Grant Thornton)

NÄRVARO VID 2017 ÅRS STYRELSEMÖTEN:

Styrelsemedlemmar	Närvaro /antal möjliga möten
Anna Bergström***	12/15
Luis Encinas	8,5/15
Karin Fischer Liddle**	6/8
Sophie Graner*****	13/15
Lina Gustin**	7/8
Andreas Häggström	15/15
Ingrid Maria Johansen****	8/9
Katrin Kisswani	15/15
Mikael Mangold	15/15
Monika Kullberg (tidigare Oswaldsson)*	6/7
Jessica Svefors	11,5/15
Adam Thomas***	13/15

* Mandatperioden slut maj 2017
** Invaldes i styrelsen maj 2017
***Återvald maj 2017
**** Avgick ur styrelsen 17 augusti 2017 då hon blev vald till Läkare Utan Gränsers internationella styrelse (2 år kvar av mandatet). Sedan dess har styrelsen bestått av tio medlemmar.
***** Invald maj 2017 som ordinarie ledamot (tidigare suppleant)

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Svenska Läkare Utan Gränser strävar efter ett hållbart förhållningssätt på alla områden där vi jobbar. Under 2017 har Läkare Utan Gränsers miljöpolicy uppdaterats.

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete har bedrivits

Läkare Utan Gränsers vårdcentral i Bidibidi, Uganda. BILD FREDERIC NOY/COSMOS

bland annat genom att skyddsombuden och skyddskommittén har arbetat aktivt och regelbundet genomfört olika typer av skyddsronder (fysisk och psykosocial). Den årliga personalenkäten rörande arbetsmiljö har genomförts och resultatet har diskuterats såväl i ledningsgruppen som i flertalet workshops med personalen.

Genom vårt samarbete med utbildningsföretaget Mindset erbjuds personalen kvalificerade kompetensutvecklande kurser utan kostnad. Kurser har genomförts bland annat inom områdena ledarskap, personlig effektivitet och projektledning.

För att motverka ohälsosam stress på arbetsplatsen bedrivs ett pro-aktivt arbete som förutom utbildning av chefer och medarbetarsamtal med fokus på stress även innehåller framlyftandet av vår sjukförsäkring som innehåller en hälsosluss, dit anställda kan vända sig i förebyggande syfte för att få råd och stöd.

Vår lönepolicy främjar jämställdhet på löneområdet genom att lönerna är fastställda per position (t.ex. pressekreterare) och är satta innan rekryteringen av personen startar. Vidare sker uppräkning av lön på samma sätt för alla anställda och ej genom lönesamtal.

Vi bedriver ett aktivt arbete för att motverka alla former av korruption och bedrägerier. Förutom den löpande kontrollverksamheten har den finansiella controllern vidareutbildats i arbetet mot mutor och korruption och ett gediget arbete har genomförts gällande uppdatering av vår riskanalys, vilket inkluderar förebyggande åtgärder gällande alla områden och alla typer av risker.

FRAMTIDA UTVECKLING

Vi ser ett fortsatt stort behov att följa upp utvecklingen i Sverige och inom EU vad gäller flyktingars, migranters och asylsökandes psykiska hälsa. Det behövs även säkra och lagliga alternativ till de riskfyllda flyktvägar som människor tvingas till idag. Baserat på våra erfarenheter från vårt arbete med att ge psykologiskt stöd till asylsökande i Götene, Skaraborgs län, kommer vi att fortsätta arbeta för att andra aktörer implementerar vår vårdmodell i arbetet med stöd till asylsökande.

Det är mycket svårt att se några omedelbara lösningar på stridigheterna i länder som Syrien, Sydsudan, Centralafrikanska republiken och Jemen. Därför kommer vårt fokus även fortsättningsvis vara att finnas på plats i områden där krig och konflikter gjort det svårt att få fram hjälp och där säkerhetsriskerna är betydande. Insatser kommer även att krävas för att stoppa epidemier som mässling, difteri, kolera och gula febern som ofta drabbar de som redan befinner sig i någon typ av kris eller där det råder akut brist på fungerande sjukvård.

För att kunna säkerställa kvalitativ verksamhet under stor press krävs medarbetare som är rustade för dessa förutsättningar. Att rekrytera och framförallt utveckla vår personal, både för fältverksamheten och i Sverige, kommer att ges fortsatt prioritet under det kommande året. Som alltid kommer vi även under 2018 att vara förberedda inför kommande kriser. Detta kräver en stabil och förutsägbar intäkt och vi kommer därför att ha fortsatt fokus på att utöka det icke öronmärkta månadsgivandet. För att ytterligare utöka vår insamling kommer vi under året att inleda insamlingsverksamhet i Finland.

Under 2018 fyller Läkare Utan Gränser i Sverige 25 år. Detta kommer vi att uppmärksamma på olika sätt, genom att se tillbaka på vad vi hittills gjort men även genom att blicka framåt.

Svenska Läkare Utan Gränser kommer fortsatt att vara en aktiv partnersektion i rörelsen. Frågor att hålla ögonen på inkluderar till exempel att säkerställa mångfald och inkludering i alla delar av Läkare Utan Gränser och att göra organisationen till en sann global rörelse. Vi kommer även att fortsätta att bidra till Läkare Utan Gränsers kontinuerliga arbete med att förebygga övergrepp och trakasserier, samt öka medvetenheten om och förstärka organisationens befintliga mekanismer för anmälningar.

En annan fråga att debattera framöver handlar om hur Läkare Utan Gränser kan växa och samtidigt fortsätta att vara en effektiv, relevant och snabbfotad organisation. ●

EKONOMISK ÖVERSIKT

RESULTATRÄKNING

	Not	2017	2016
VERKSAMHETSINTÄKTER			
Gåvor	1, 4	609 385 866	717 137 898
Nettoomsättning	2	19 667	12 577
Summa medel från allmänheten		**609 405 533**	**717 150 475**
Bidrag från Sida	3.1	-	57 100 000
Övriga bidrag	3.2, 4	8 538 307	5 789 164
Summa medel myndigheter/org		**8 538 307**	**62 889 164**
-			
Medlemsavgifter		127 017	124 880
Övriga intäkter	5	56 285	293 508
Summa övriga verksamhetsintäkter		**183 302**	**418 388**
● **Summa verksamhetsintäkter**		**618 127 142**	**780 458 027**
VERKSAMHETSKOSTNADER			
Ändamålskostnader	7	-542 368 427	-712 929 389
Insamlingskostnader		-61 115 629	-54 534 261
Administrationskostnader	8	-14 312 649	-12 822 534
● **Summa verksamhetskostnader**	6,9	**-617 796 705**	**-780 286 184**
Verksamhetsresultat		**330 437**	**171 843**
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		-	94
Räntekostnader och liknande resultatposter		-294 684	-135 078
Summa resultat från finansiella investeringar		**-294 684**	**-134 984**
● **Årets resultat**		**35 753**	**36 859**

BALANSRÄKNING

	Not	31 dec 2017	31 dec 2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	10	724 548	1 583 717
Summa anläggningstillgångar		**724 548**	**1 583 717**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar	11	9 435 113	10 493 730
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	12	30 563 333	144 171 576
		39 998 446	**154 665 306**
Kassa och bank		107 952 482	116 835 070
Summa omsättningstillgångar		**147 950 928**	**271 500 376**
● **Summa tillgångar**		**148 675 476**	**273 084 093**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Balanserat kapital		422 188	385 329
Årets resultat		35 753	36 859
Summa eget kapital		**457 941**	**422 188**
KORTFRISTIGA SKULDER			
Leverantörsskulder		1 870 890	3 647 982
Skuld Läkare Utan Gränser-projekt	13	122 774 051	250 903 592
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	14	5 299 125	9 837 432
Övriga skulder	15	3 453 762	2 601 752
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	14 819 707	5 671 147
Summa kortfristiga skulder		**148 217 535**	**272 661 905**
● **Summa eget kapital och skulder**		**148 675 476**	**273 084 093**

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans	422 188	422 188
Årets resultat		35 753
Belopp vid årets utgång	**422 188**	**457 941**

KASSAFLÖDESANALYS

	2017	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Verksamhetsresultat	330 437	171 843
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m.m.		
Avskrivningar	1 407 095	1 600 891
Erhållen ränta	0	94
Erlagd ränta	-294 684	-135 078
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	**1 442 848**	**1 637 750**
Minskning/ökning av fordringar	114 666 861	-132 693 535
Minskning/ökning av leverantörsskulder	-1 777 092	1 251 346
Minskning/ökning av skuld Läkare Utan Gränser projekt	-128 129 541	155 521 190
Minskning/ökning av övriga kortfristiga skulder	5 462 262	-35 306 399
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**-8 334 662**	**-9 589 648**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-547 926	-866 783
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-547 926**	**-866 783**
Förändring av likvida medel	-8 882 588	-10 456 431
Likvida medel vid årets början	116 835 070	127 291 501
Kursdifferens i likvida medel		
Likvida medel vid årets slut	**107 952 482**	**116 835 070**

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Läkare Utan Gränsers redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3) och FRIIs (Frivilligorganisationernas insamlingsråd) styrande riktlinjer för årsredovisning. I årsredovisningen har även vissa upplysningar lämnats som krävs av Svensk Insamlingskontroll (SI). Principerna är oförändrade jämfört med tidigare räkenskapsår.

VERKSAMHETSINTÄKTER

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken Läkare Utan Gränser tar emot en tillgång som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållet bidrag. Om tillgången erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållet bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. I den mån det på balansdagen finns avtalade men ej erhållna gåvor intäktsförs dessa efter individuell prövning. Bland gåvor inkluderas mottagna gåvor från allmänheten, testamenten, företag, organisationer, stiftelser och fonder. Hit räknas också gåvor från företag som åtagit sig att skänka en viss procent av sin försäljning till Läkare Utan Gränser. Gåvor i form av värdepapper och fastigheter avyttras så fort dessa har övergått i Läkare Utan Gränsers ägo. Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärde.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld tills dess villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader (t.ex. för administration) redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i Läkare Utan Gränser och intäktsredovisas det år de avser.

VERKSAMHETSKOSTNADER

Ändamålskostnader

Ändamålskostnader, kostnader ideella verksamheten, är sådana kostnader som kan hänföras till Läkare Utan Gränsers uppdrag enligt dess stadgar. Här ingår medel från allmänheten som allokerats till utlandet, fram till och med 2016 ingick även Sida-medel. Här ingår också alla kostnader, inklusive löner och sociala avgifter, relaterade till rekrytering av fältpersonal, operativt stöd och media- och opinionsbildande verksamhet. Till ändamålskostnader räknas även de till ändamålskostnaderna fördelade gemensamma kostnaderna, och kostnader för administration som uppstår som en direkt följd av ett projekt inom ändamålet, dvs. de kontor som finns i anslutning till fältprojekten.

Insamlingskostnader

Med insamlingskostnader menas samtliga kostnader relaterade till insamling av medel från allmänheten. Detta inkluderar löner, sociala avgifter, kostnader för att producera och distribuera brev och direktutskick, annonsering och andra insamlingsaktiviteter. Här ingår även de till insamlingskostnaderna fördelade gemensamma kostnaderna.

Administrationskostnader

Administrativa kostnader är sådana som behövs för att administrera organisationen. Administrationen utgör en kvalitetsgaranti för ändamålet och för givaren.Här ingår löner och sociala avgifter för generalsekreterare, ekonomi- och administrativ personal, kostnader för styrelsen samt de till administrationskostnader fördelade gemensamma kostnaderna.

Leasing

Alla organisationens leasingavtal redovisas som operationella, dvs. leasingavgiften (inklusive första förhöjd hyra) redovisas linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster. Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificerats som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Avskrivning sker linjärt över den bedömda nyttjandeperioden. För inventarier tillämpas 3-5 år som avskrivningstid.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Skulder

Skulder värderas till nominellt värde.

KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden, dvs. den utgår från organisationens verksamhetsresultat. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Likvida medel utgörs i sin helhet av banktillgodohavanden.

UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Donerade tillgångar

Tillgångar, framför allt fastigheter, aktier och andra värdepapper, som doneras till Läkare utan gränser redovisas i posten Insamlade medel från allmänheten i samband med att tillgången avyttras. Erhållna men ännu ej avyttrade tillgångar redovisas i bokslutet till ett bedömt marknadsvärde.

NOTER

Not 1 | Gåvor

Insamlade medel fördelar sig enligt följande:	2017	2016
Allmänheten	533 233 158	499 333 842
Företag	29 626 299	54 865 561
Externa stiftelser och fonder	6 526 409	137 938 495
Postkodlotteriets basstöd	40 000 000	25 000 000
Summa	**609 385 866**	**717 137 898**

Minskningen av gåvor från stiftelser jämfört med föregående år beror på den stora gåvan på 130 miljoner kr som erhölls från Akelius Foundation 2016.

Nedan följer en specifikation över insamlade medel öronmärkta för specifika ändamål och ej öronmärkta gåvor.

Fördelning	2017	2016
Afrika	142 090	74 559
Akutfonden*	781 784	869 881
Bangladesh	419 696	–
Barn och ungdom	667 878	1 086 036
Centralafrikanska Republiken	15 000	2 250
Ecuador	–	6 386
Etiopien	740	8 633
Gula febern	–	500
Haiti	16 664	5 558 357
HIV	1 019 774	–
Indien	–	400
Irak	25 321	507 473
Jemen	61 105	4 990
Kenya	15 001	–
Kolera	1 000	2 000
Kongo-Kinshasa	28 440	3 250
Kvinnohälsa	14 930	916 000
Kvinnor och barn	816 463	–
Libanon	500 000	–
Malaria	1 315	11 480
Malawi	–	7 333
Mali	–	3 603
Mexico	3 000	–
Myanmar (Burma)	222 433	–
Människor drabbade av konfliken i Syrien, stöd från Libanon	393 040	983 902
Människor på flykt	2 789 291	133 529 071
Mässling	4 590	6 195
Niger	–	1 934
Nigeria	629 740	28 965
Pakistan	1 900 300	–
Palestina	–	82
Rent vatten	1 450	300
Sierra Leone	100	–
Somalia	1 300	–
Stelkrampsvaccin	4 520	3 745
Sudan	2 960	400
Sydafrika	200	2 500 220
Sydamerika/Centralamerika	–	1 179 696
Sydsudan	1 204 860	3 090 251
Undernäring	200 000	–
Vaccinationer	33 725	11 620
Delsumma	**11 918 709**	**150 399 512**
Ej öronmärkta gåvor	597 467 157	566 738 386
Summa	**609 385 866**	**717 137 898**

*De pengar som samlades in via Läkare Utan Gränsers akutfond 2016 och 2017 användes i Libanon för att hjälpa människor drabbade av konflikten i Syrien.

Not 2 | Nettoomsättning

Här avses försäljning av T-shirts producerade av Läkare Utan Gränser, totalt 19 667 kr.

Not 3.1 | Bidrag från Sida

Projektmedel utbetalades från Sida till Läkare Utan Gränser för att användas i följande länder:

Läkare Utan Gränser - projekt	2017	2016
Haiti	–	5 050 000
Kongo-Kinshasa	–	15 150 000
Malawi	–	3 570 000
Myanmar (Burma)	–	4 040 000
Niger	–	4 040 000
Sierra Leone	–	10 100 000
Sydsudan	–	15 150 000
Summa	**–**	**57 100 000**

Sedan 2017 tar Läkare Utan Gränser ej emot medel från EU:s medlemsstater och dess biståndsorgan (såsom Sverige och Sida), för förklaring se sida 8–9.

Not 3.2 | Bidrag

	2017	2016
Postkodlotteriets specialprojekt	4 538 307	4 789 164
Radiohjälpen	4 000 000	1 000 000
Summa	**8 538 307**	**5 789 164**

Från Postkodlotteriet har vi erhålllit 9 miljoner kr till ett projekt i Kongo-Kinshasa för perioden 2015-2017, varav 3 miljoner kr tagits upp som intäkt 2017. Vi har även erhållit bidrag från Postkodlotteriet för Läkare Utan Gränsers arbete med innovation i fältprojekten. För detta har vi erhållit 10 miljoner kr för en flerårsperiod, varav 1,5 miljoner kr tagits upp som intäkt 2017. Från Radiohjälpen erhölls 2 miljoner kr för ett projekt i Pakistan, 1 miljon kr för ett projekt i Nigeria samt 1 miljon kr för ett projekt i Tadjikistan.

Not 4 | Insamlade medel

	2017	2016
Gåvor som redovisats i resultaträkningen	609 385 866	717 137 898
Bidrag som redovisats i resultaträkningen	8 538 307	5 789 164
Summa insamlade medel	**617 924 173**	**722 927 062**

Not 5 | Övriga intäkter

Denna post utgörs av intäkter i samband med föreningsaktiviteter, uthyrning av hörsal och anordnarbidrag från Arbetsförmedlingen.

Not 6 | Personal

MEDELANTALET ANSTÄLLDA	2017	2016
Kvinnor	62	60
Män	26	21
Totalt för organisationen	**88**	**81**

I antal anställda ingår korttidsanställda för aktiviteter som till exempel Direkt Dialog.

STYRELSEN		
Kvinnor	6	8
Män	4	3

LEDNINGSGRUPP OCH GENERALSEKRETERARE		
Kvinnor	5	5
Män	1	1

LÖNER OCH ERSÄTTNINGAR		
Styrelse**	268 800	235 035
Generalsekreterare***	601 597	621 909
Övriga anställda	31 783 518	28 941 639
Summa	**32 653 915**	**29 798 583**

** Arvode för styrelseordföranden enligt beslut på årsmötet (2016 och 2017). I övrigt har inga arvoden utgått, endast ersättning för direkta kostnader i samband med styrelsearbete.
*** I generalsekreterarens anställningsavtal ingår ingen rätt till avgångsvederlag utöver normal uppsägningstid enligt lag.

SOCIALA KOSTNADER		
Pensionskostnader för generalsekreteraren och styrelsen	116 792	137 146
Pensionskostnader övriga anställda	2 462 739	2 117 506
Övriga sociala kostnader	10 828 333	9 965 163
Summa	**13 407 864**	**12 219 815**

I övriga sociala kostnader ingår personalförsäkringar, löneskatt samt arbetsgivaravgifter för de anställda. Under året har ca 108 personer arbetat ideellt för organisationen på kontoret i Stockholm. Värdet av dessa ideella insatser har inte redovisats i resultaträkningen, men omfattar ungefär 11 854 timmar, motsvarande ca 6,1 heltidstjänster. Under året har 346 084 kr i lönebidrag från Arbetsförmedlingen erhållits.

Not 7 | Ändamålskostnader

I denna post ingår medel allokerade till utlandet (517 425 949 kr), som utgörs av medel från allmänheten som allokerats till utlandet, samt alla kostnader, inklusive löner och sociala avgifter, relaterade till rekrytering av fältpersonal (9 268 510 kr), operativt stöd och påverkansarbete (8 807 060 kr) samt media- och opinionsbildande verksamhet (6 866 909 kr). Fram till och med 2016 ingick även beviljade Sida-medel utbetalade från Läkare Utan Gränser till fältprojekt i denna post.

FÖRDELNING AV TOTALA KOSTNADER 2017 (2016)

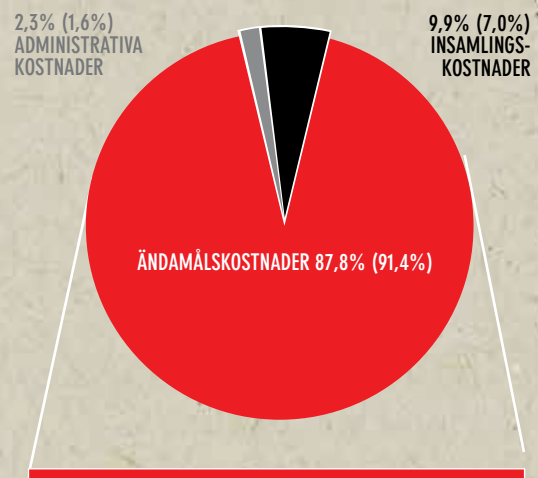

- Medel till fältprojekt 74,1% (71,9%)
- Indirekta operativa kostnader 7,2% (5,0%)
- Överskott hos op. sek. i Bryssel för framtida verks. 0% (10,4%)
- Media och opinionsbildande verksamhet 1,1% (0,9%)
- Rekrytering av fältpersonal 1,5% (0,9%)
- Bidrag till forskningsinitiativet DNDi 0,3% (0,2%)
- Kampanjen Access to essential medicines 0,5% (0,3%)
- Bidrag till internationella kontoret 1,7% (0,8%)
- Operativt stöd och påverkansarbete 1,4% (1,0%)

I kategorin Medel till fältprojekt ingår fältkostnader för internationella fältarbetare, nationellt anställd personal, medicinskt materiel, läkemedel, nutrition, transport, frakt, lager, löpande fältadministration, logistiskt materiel, vatten, sanitet samt utbildning och stöd till lokala organisationer.

7.1 | Läkare Utan Gränser – projekt

Sida-medel har utbetalats till följande Läkare Utan Gränser-projekt:

Läkare Utan Gränser - projekt	2017	2016
Haiti	–	4 900 000
Kongo-Kinshasa	–	14 700 000
Malawi	–	3 465 000
Myanmar (Burma)	–	3 920 000
Niger	–	3 920 000
Sierra Leone	–	9 800 000
Sydsudan	–	14 700 000
Summa	**–**	**55 405 000**

Sedan 2017 tar Läkare Utan Gränser ej emot medel från EU:s medlemsstater och dess biståndsorgan (såsom Sverige och Sida), för förklaring se sida 8-9.

7.2 | Medel från allmänheten har använts enligt följande (i kr):

Land	2017	2016
Afghanistan	52 920 341	14 962 960
Algeriet	–	620 542
Australien	–	3 352
Balkan	3 445 035	4 641 169
Belgien (flyktingar/migranter)	3 575 733	1 059 547
Bangladesh	4 013 998	7 000 000
Bolivia	457 819	14 357
Brasilien	144 470	–
Bulgarien	–	622
Burundi	7 656 887	1 640 793
Centralafrikanska republiken	11 086 607	30 549 858
Dominica	11 749	–
Ecuador	–	31 030
Elfenbenskusten	20 375	356 682
Egypten	2 565 873	1 839 888
Eritrea	–	21 009
Etiopien	6 500 000	8 000 000
Europa (flyktingar/migranter)	7 914 032	111 033 263
Frankrike	–	2 189 554
Ghana - Medicinsk utbildning	63 080	–
Guinea	6 894 698	1 826 727
Haiti	31 686 402	31 048 072
Indien	20 846 767	10 269 916
Indonesien	1 106 577	1 042 800
Irak	14 649 491	4 024 987
Irakiska kurdistan	2 599 735	2 528 640
Italien	8 221 957	27 387 095
Jemen	7 585 027	10 000 000
Jordanien	7 990 750	12 189 554
Kenya	5 744 510	3 431 609
Kambodja	2 642 069	1 522 129
Kongo-Kinshasa	31 579 017	31 019 486
Libanon	32 083 217	–
Libyen (justering föregående år)	–	-205 559
Madagaskar	39 895	933 064
Malawi	2 771 441	3 882 440

Land	2017	2016
Mali	31 856	2 192 797
Mauretanien	14 203 068	1 609 499
Medelhavet räddningsbåt	6 442 270	8 000 565
Mexiko	20 862	–
Moçambique	1 978 268	4 854 516
Myanmar (Burma)	4 000 000	6 500 000
Nauru	751 361	–
Nepal	–	14 020
Niger	4 721 803	2 503 519
Nigeria*	18 922 816	3 049 911
Pakistan*	35 869 732	25 769 702
Palestinska områdena/Gaza	1 497 394	74
Ryssland	884 886	295 189
Sjerra Leone	12 070 618	2 988 060
Somalia	2 500 000	–
Swaziland	3 500 000	5 000 000
Sydsudan	19 388 568	39 967 036
Sydafrika	8 531 892	9 010 203
Syrien	1 634 473	–
Syrien (stöd från Libanon)	4 125 298	18 026 573
Syrien (stöd från Turkiet)	2 185 551	–
Tadzjikistan*	1 000 000	–
Tanzania	–	10 955
Tchad	–	8 000 000
Tunisien	1 812 611	1 599 538
Turkiet	–	7 902 096
Ukraina	3 997 267	3 225 863
Uzbekistan	15 000 000	12 500 000
Venezuela	9 979 389	3 245 097
Zimbabwe	3 829 923	9 598 291
Tvärgående fältkostnader	–	3 696 515
Kenya logistik enhet	1 709 347	1 416 481
Summa	**457 406 805**	**505 842 086**

*I medel allokerade till följande länder ingår för 2017 bidrag från Radiohjälpen: Pakistan: 1 860 000 kr, Nigeria: 1 000 000 kr, Tadzjikistan: 930 000 kr.

	2017	2016
Indirekta operativa kostnader (Kostnader hos den operativa sektionen i Bryssel: operativt och medicinskt stöd, logistikcentra samt information från fält med mera)	44 490 241	38 769 043
Överskott hos den operativa sektionen i Bryssel för framtida verksamhet inom det ideella ändamålet	–	81 189 832
Kampanjen *Access to Essential Medicines*	2 845 546	2 105 918
Bidrag till internationella kontoret	10 576 583	6 111 155
Bidrag till forskningsinitiativet DNDi (Drugs for Neglected Diseases initiative)	2 106 774	1 656 658
Summa medel allokerade till utlandet	**517 425 949**	**691 079 692**
Media- och opinionsbildande verksamhet	6 866 909	6 915 300
Operativt stöd och påverkansarbete	8 807 060	7 623 193
Rekrytering av fältpersonal	9 268 510	7 311 204
Total summa ändamålskostnader (not 7.1 och 7.2)	**542 368 428**	**712 929 389**

Not 8 | Administrationskostnader

I administrationskostnaderna ingår 1 771 791 kr som utgör Läkare Utan Gränsers stöd för uppstart av Läkare Utan Gränser i Finland.

Not 9 | Leasing

Läkare Utan Gränser leasar kontorslokaler och kopiatorer. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 2 823 543 (2 870 846) kr. Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:

	2017	2016
Inom 1 år	4 059 039	2 555 961
1-5 år	11 835 751	3 445 486
Summa	**15 894 790**	**6 001 447**

Avtalet om lokalhyra sträcker sig till 2021-12-31.

Not 10 | Inventarier

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	8 699 313	8 827 927
Inköp	547 926	866 783
Försäljningar/utrangeringar	–	-995 397
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**9 247 239**	**8 699 313**
Ingående avskrivningar	-7 115 596	-6 510 102
Försäljningar/utrangeringar	–	995 397
Årets avskrivningar	-1 407 095	-1 600 891
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-8 522 691**	**-7 115 596**
Utgående planenligt restvärde	**724 548**	**1 583 717**

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över den ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas 3-5 år som avskrivningstid för inventarier. Avskrivningarna fördelas på administration, insamling och ändamål i förhållande till antalet anställda inom respektive område.

Not 11 | Övriga fordringar

Denna post avser bland annat fordringar på andra Läkare Utan Gränser-sektioner, framför allt rese- och vaccinationskostnader för fältpersonal betalade i Sverige och fakturerade till projektansvarig Läkare Utan Gränser-sektion. I posten ingår även fastigheter som var under försäljning vid årsskiftet: 1 250 000 kr (1 400 000 kr). Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Not 12 | Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2017-12-31	2016-12-31
Förutbetald hyra	969 103	655 870
Övriga förutbetalda kostnader	347 404	172 782
Insamlade medel aktuellt år vilka utbetalats till Läkare Utan Gränser året efter*	29 246 826	143 342 924
Summa	**30 563 333**	**144 171 576**

*Minskningen jämfört med 2016 beror på den stora gåvan som erhölls från Akelius Foundation 2016.

Not 13 | Skuld Läkare Utan Gränser-projekt

Avser den del av de till fältprojekten allokerade medlen som ej utbetalats per 2017-12-31. De allokerade medlen har betalats ut i början av 2018.

Not 14 | Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

	2017-12-31	2016-12-31
Skuld till Postkodlotteriet avseende ej nyttjade bidrag	5 299 125	9 837 432
Summa	**5 299 125**	**9 837 432**

Not 15 | Övriga skulder

	2017-12-31	2016-12-31
Källskatt	897 898	932 411
Löneskatt	1 530 005	1 159 702
Övriga poster	1 025 859	509 639
Summa	**3 453 762**	**2 601 752**

Not 16 | Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017-12-31	2016-12-31
Semesterlöner	1 919 367	1 736 863
Upplupna sociala avgifter	1 205 475	1 249 747
Bidrag från Postkodlotteriet som avser 2018 men som har utbetalats till Läkare utan Gränser 2017	8 000 000	–
Övriga poster	3 694 865	2 684 537
Summa	**14 819 707**	**5 671 147**

Not 17 | Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Organisationen har inga ställda säkerheter. Enligt styrelsens bedömning har organisationen inga eventualförpliktelser.

Not 18 | Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

1 juni 2018 kommer Oliver Schulz att tillträda som ny generalsekreterare för Läkare Utan Gränser.

Stockholm 2018-04-13

Katrin Kisswani
ordförande

Anna Bergström
sekreterare

Lina Gustin

Mikael Mangold

Sophie Graner

Adam Thomas

Luis Encinas

Jessica Svefors

Mari Mörth
generalsekreterare

Min revisionsberättelse har avgivits 2018-04-13

Pernilla Varverud
Auktoriserad revisor
Grant Thornton Sweden AB

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Läkare Utan Gränser, org.nr 802017-2360

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

UTTALANDEN

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Läkare Utan Gränser för år 2017.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet ”Revisorns ansvar”. Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

STYRELSENS ANSVAR

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

REVISORNS ANSVAR

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är

ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.
Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

UTTALANDE

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Läkare Utan Gränser för år 2017.

Jag tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

GRUND FÖR UTTALANDE

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet ”Revisorns ansvar”. Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

STYRELSENS ANSVAR

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

REVISORNS ANSVAR

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 2018-04-13

Pernilla Varverud
Auktoriserad revisor

TACK FÖR ERT STÖD!

Läkare Utan Gränser vill rikta ett stort tack till alla er som på olika sätt bidragit till vårt arbete under 2017. Stort tack till alla våra fantastiska volontärer som under året arbetat ideellt på vårt kontor. Vi vill även särskilt tacka de privatpersoner som genom gåvor och testamenten gett oss sitt förtroende.

STORT TACK TILL VÅRA FÖRETAGSPARTNERS:

GodEl/GodFond
Interflora
Svenska Postkodlotteriet
Sweco
Swedavia
Swedbank Robur Humanfonden
Walleniusrederierna

VI MOTTOG GÅVOR OCH TJÄNSTER TILL ETT VÄRDE PÅ MINST 100 000 KRONOR AV:

Arla Plast AB
Alumni
Bergkvarabuss
Bygg Göta Göteborg
Byggnadsfirman Viktor Hanson
Calligraphen
Cape to us AB (WCAC)
Deloitte
Delphi
Depona
Elanders Sverige AB
Eugen Wiberger AB
GAMEON
Gamla Uppsala Buss AB
Karolinska Universitetssjukhuset
Lindéngruppen
Lindia Invest AB
LindinVent AB
Market Direction
Mindset
NCC AB
Nordqvist & Ålander AB
Pelle Halling
Returpack-Burk Svenska AB
Rusta AB
SAS AB
S-Invest Trading
Spotify
Sundsvalls KFUK-KFUM Scoutkår
Södra Vedbo Pastorat
Trade Extensions
Urbio
Vagabond International
Woodlite Sweden AB
Vårdförbundet
Västra Götalandsregionen
Åhléns AB
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

STIFTELSER

Stiftelsen Radiohjälpen
Axel F och Vilna Lindmarkers Stiftelse
Stiftelsen Hildur Nordins Minnesfond
Stiftelsen Bertil Strömberg
Stiftelsen IH
Märta Christina och Magnus Vahlquists Stiftelse
Stiftelsen till minne av Märta och Runo Ahlqvist
Stiftelsen Infinity
Elsa & Harry Gabrielssons Stiftelse
Stiftelsen Sonja & Gunnar Rydheborg

LÄKARE UTAN GRÄNSER
Fredsborgsgatan 24
Box 47 021
100 74 Stockholm
Tel: 010-199 32 00
www.lakareutangranser.se
Plusgiro: 90 06 03-2
Bankgiro: 900-6032
Frågor om gåvor: 010-199 33 00
eller givarservice@msf.org